
Vergaderjaar 2025-2026

33 037 Mestbeleid

36 618 Wijziging van de Meststoffenwet in verband met de voorwaarden over de maximale mestproductie in de derogatiebeschikking 2022-2025 (Wet wijziging Meststoffenwet in verband met de maximale mestproductie)

BT¹ BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 augustus 2026

Met deze brief informeer ik de Kamer dat het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) op 25 augustus 2026 de tweede kwartaalrapportage 2026 over de fosfaat- en stikstofexcretie door de Nederlandse veestapel² heeft gepubliceerd. Ook informeer ik de Kamer met deze brief over de verlenging van de openstelling van de Subsidieregeling extensivering melkveehouderij (Sem).

CBS-monitor fosfaat- en stikstofexcretie

Ook dit jaar stelt het CBS op mijn verzoek na afloop van ieder kwartaal een berekening samen van de verwachte fosfaat- en stikstofexcretie van de Nederlandse veestapel. De tweede kwartaalrapportage 2026 geeft een momentopname van de verwachte fosfaat- en stikstofexcretie over geheel 2026 op basis van onder andere de op 1 juli 2026 beschikbaar gekomen nieuwe en actuele gegevens over de omvang van de rundveestapel, de melkproductie per koe en de beschikbaarheid en samenstelling van krachtvoer en ruwvoer voor rundvee. Evenals in de eerste kwartaalrapportage 2026³ is de onzekerheid in de inschatting van het CBS ook in deze tweede kwartaalrapportage relatief groot, mede omdat het CBS zich baseert op voorlopige cijfers.

Verwachte mestproductie

De voor 2026 verwachte fosfaat- en stikstofexcretie van de Nederlandse veestapel is weergegeven in tabel 1. Uit tabel 1 blijkt dat het CBS verwacht dat in 2026 de mestproductie van de Nederlandse veestapel het nationale mestproductieplafond, uitgedrukt in kilogrammen fosfaat met 1,8 miljoen kg (+1,3%) zal overschrijden. Uitgedrukt in kilogrammen stikstof verwacht het CBS in 2026 geen overschrijding van het nationale mestproductieplafond.

¹ De letters BT hebben alleen betrekking op 33 037.² <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2026/monitor-fosfaat-en-stikstofexcretie-in-dierlijke-mest-tweede-kwartaal-2026>³ Kamerstukken II, 2025-2026, 33 037, nr. 646

Tabel 1: *Momentopname van de verwachte fosfaat- en stikstofexcretie van de Nederlandse veestapel over 2026 (in miljoen kg)*

	Fosfaat				Stikstof		
	Plafond	1 ^e kw 2026	2 ^e kw 2026		Plafond	1 ^e kw 2026	2 ^e kw 2026
Nationaal	135,0	138,6	136,8		440,0	438,0	436,2
Melkvee	71,8	73,3	72,4		267,8	264,8	261,8
Varkens	27,8	29,7	29,0		70,3	73,8	74,2
Pluimvee ¹	20,3	19,8	19,4		48,4	46,8	47,3
Overig ²	15,1	15,8	15,9		53,5	52,8	52,9

N.B. Door afrondingen kan de som van de cijfers afwijken van het totaal.

- ¹) Het sectoraal plafond voor de pluimveehouderij heeft alleen betrekking op de mestproductie van die diersoorten waarop het stelsel van pluimveerechten van toepassing is, te weten kippen en kalkoenen.
- ²) Voor 'overig' is in de Meststoffenwet geen sectoraal plafond opgenomen. Het hier vermelde plafond is de voor 'overig' beschikbare mestproductieruimte die is afgeleid van het nationale plafond en de plafonds voor melkvee, varkens en pluimvee.

Afoming varkensrechten

Het (opnieuw) introduceren van afoming van rechten bij verhandeling buiten familieverband in een sector, is aan de orde als verwacht wordt dat het sectorale mestproductieplafond overschreden wordt. Uit tabel 1 blijkt dat het CBS verwacht dat in 2026 de mestproductie in de varkenshouderij het sectorale mestproductieplafond zal overschrijden met 1,2 miljoen kg fosfaat (+4,3%) en 3,9 miljoen kg stikstof (+5,5%). De ingeschatte daling van de mestproductie op termijn in de varkenshouderij als gevolg van potentiële deelname aan de Lbv en Lbv-plus, die mede ten grondslag lag aan het besluit om de afoming van varkensrechten eind 2025 op 0% vast te stellen, lijkt zich (nog) niet substantieel te manifesteren in deze kwartaalrapportage van het CBS.

In de Kamerbrief 'Weer ruimte voor boer, natuur en bouw: maatregelpakket voor landbouw, natuur en stikstof' van 26 juni 2026⁴ heeft het kabinet aangegeven om op basis van de tweede kwartaalrapportage 2026 een besluit te zullen nemen over het opnieuw introduceren van afoming in de varkenshouderij. Gelet op de door het CBS in 2026 verwachte overschrijding van het sectorale mestproductieplafond, heb ik besloten voorbereidingen te treffen voor het opnieuw introduceren van afoming in de varkenshouderij.

Gezien de onzekerheid in de schatting van het CBS zal definitieve besluitvorming door het kabinet op een later moment dit jaar plaatsvinden, waarbij de hoogte van het afomingspercentage onderdeel zal uitmaken van de besluitvorming. Het introduceren van afoming vraagt om een zorgvuldig proces met onder andere internetconsultatie, voorhang bij beide Kamers en advisering door de Raad van State. Het streven is om, indien het kabinet daar definitief toe besluit, de afoming begin 2027 in te laten gaan.

Verwacht ruw-eiwitgehalte in melkveevoerrantsoen

In februari 2025 hebben partijen uit de melkveesector, de zuivelsector, de diervoedersector, adviseurs en kennisinstellingen in het Convenant Voerspoor afspraken gemaakt met als doel om het gemiddelde ruw eiwitgehalte van het rantsoen te verlagen naar maximaal 160 gram per kilogram droge stof in 2025 en 158 gram per kilogram droge stof in 2026. CBS monitort de voortgang hierop door een schatting te geven van het ruweiwitgehalte in het melkveevoerrantsoen. Deze schatting is in tabel

⁴ Kamerstukken II, 2025-2026, 36 800, XIV, nr. 87

2 weergegeven. Het betreft een eerste indicatie, omdat de samenstelling van snijmaïs en vers gras nog niet bekend is, en van krachtvoer gedeeltelijk.

Tabel 2: RE-gehalte in het melkveevoerrantsoen in 2023, 2024 en 2025 en het verwachte RE-gehalte in 2026 (in g/kg droge stof)

	2023	2024	2025	1 ^e kw. 2026	2 ^e kw. 2026
Melkveevoerrantsoen (melk- en kalfkoeien en bijbehorend jongvee)	163	161	158	- ¹	161

¹⁾ Er waren onvoldoende gegevens beschikbaar om een indicatie te kunnen geven

Verlenging Sem

Op 14 april 2026 heb ik uw Kamer geïnformeerd over mijn voornemen om de Sem van 1 juni tot en met 29 juli 2026 open te stellen⁵. In de Kamerbrief 'Weer ruimte voor boer, natuur en bouw: maatregelpakket voor landbouw, natuur en stikstof' van 26 juni 2026⁶ zijn maatregelen aangekondigd om weer ruimte te maken voor vergunningverlening. Essentieel onderdeel van de aanpak is de ondersteuning van boerenbedrijven bij het nemen van maatregelen. Het gaat om brede ondersteuning bij verschillende maatregelen, waaronder extensiveren. Ik heb besloten de openstelling van de Sem te verlengen tot en met 27 januari 2027. Hiermee krijgen melkveehouders langer de tijd om deelname te overwegen en zich een beeld te vormen van wat de stikstofplannen voor hun bedrijf betekenen.

Jaimi van Essen

Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

⁵ Kamerstukken II, 2025-2026, 28 973, nr. 298

⁶ Kamerstukken II, 2025-2026, 36 800 XIV, nr. 87